

मुलांची बाग

स्फूर्तिदायी चित्रकथा

लेखक: मायकेल फोरमन

मराठीत: प्रभाकर नानावटी

त्या लहान मुलाचे विश्व संपूर्णपणे नष्ट
होऊन गेले होते. अवती भोवती घरं-दारं
पडल्यामुळे दगड-विटांचे व मातीचे
ढिगारच ढिगार. काटेरी तारांच्या
कुंपणामुळे आणि सैनिकांच्या कडक
पहाण्यामुळे समोरील गार डोंगरावर जाणे
मुष्किल झाले होते. यापूर्वी डोंगरावर
वडिलांबरोबर तो अनेकदा गेला होता.
या दगड मातीच्या ढिगाऱ्यातील एक हिरवे
अंकुर आशेचे किरण पसरवू शकेल का?
ही एक साधी, सरळ, दुःखाला फुंकर
घालणारी व जगण्याला स्फूर्ती देणारी
चित्रकथा आहे.

मुलांची बाग ही मानवाला वाहिलेली
आदरांजली.

रात्रीचा पाऊस थांबल्यानंतर त्या मुलाला दगड मातीत हिरवे असे काही तरी दिसले. जवळ जाऊन पाहिल्यानंतर तेथे एक इवलेसे रोप होते. सूर्याचे किरण पाहून ते रोप डोके वर काढत होते.

मुलांनी आजूबाजूची दगड माती व विटा बाजूला सारून रोप सुकू नये किंवा दगडाखाली गाडली जाऊ नये याची काळजी घेतली. मुळात ते झाडाचे रोप आहे का की नुसते गवत याचीसुद्धा त्याला कल्पना नव्हती. या वाळवंटात जगण्यासाठी रोपाला भरपूर संघर्ष करावा लागणार हे मात्र स्पष्ट दिसत होते.

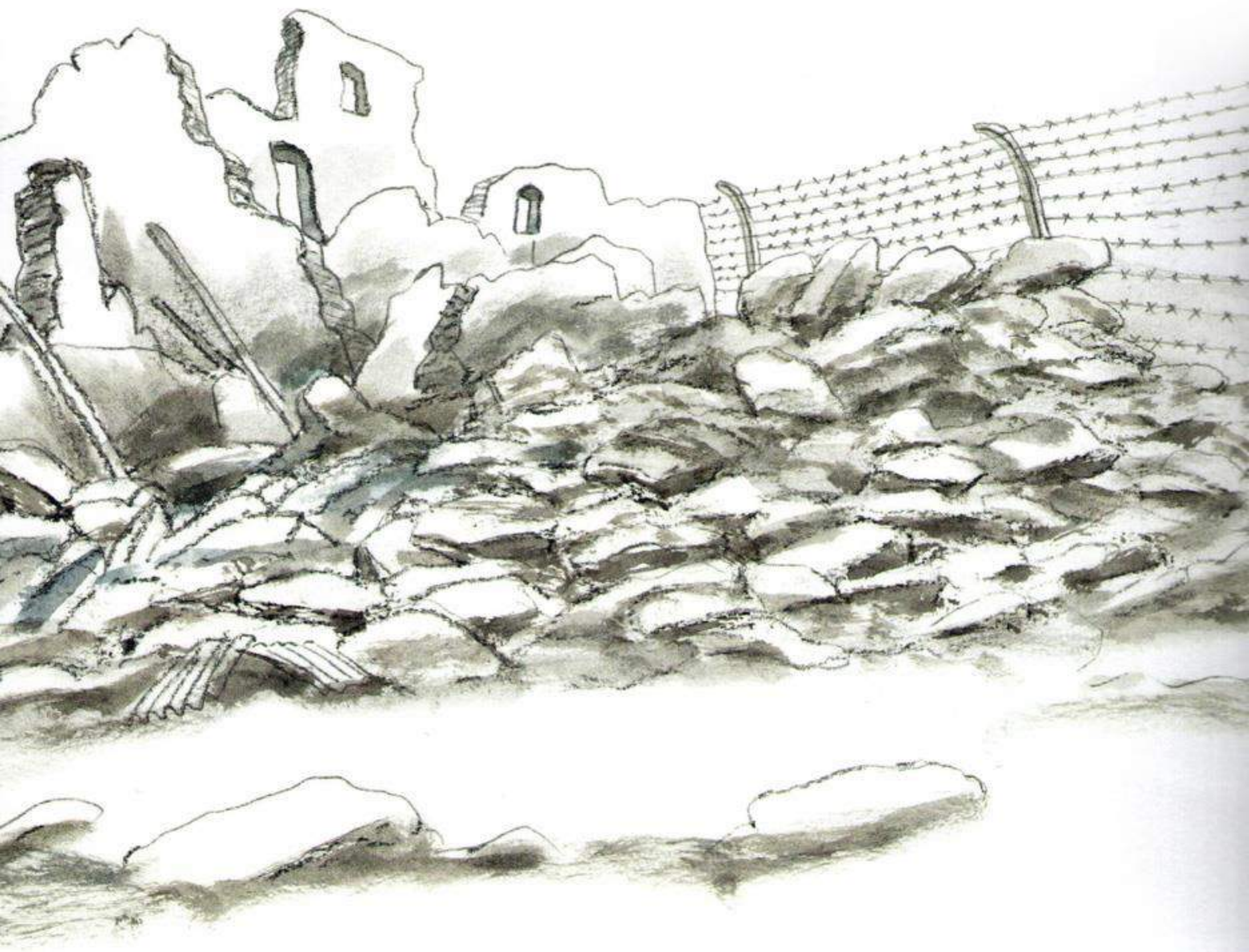
अवती भोवती बघत असताना त्याला तेथे एक पत्र्याचा मोडका डबा दिसला. त्यात पावसाचे पाणी साचलेले होते. त्यानी डबा उचलून रोपाच्या इथे गेला.

“हे पिऊन टाक,” तो कानात सांगितल्यासारखे गुणगुणत होता. “हे पिऊन टाक.”

सूर्य आकाशात वर वर चढत होता. रोपाला ऊन लागू नये म्हणून तेथेच खाली पडलेले गोणपाट उचलून व तारा वापरून रोपासाठी आडोसा त्यानी तयार केला.

त्या मुलाचे विश्व दगड-विटा-मातीच्या ढिगाऱ्यानी व काटेरी तारांच्या कुंपणांनी वेढलेले होते. उन्हाळ्यात सुसाट वारा सुटून सगळीकडे धूळच धूळ साचत होते. समोर बघितल्यावर डोंगर दिसत होते. तेथे थंडगार पाण्याचे झरे आहेत हे त्याला ठाऊक होते. कारण एक दोनदा तो त्याच्या वडिलांबरोबर तेथे गेला होता. परंतु काटेरी तारेच्या कुंपणाच्या पलीकडे तो डोंगर आज उभा होता.

पुढील कित्येक आठवडे तो त्या रोपाची काळजी घेत होता. रोप मोठे होत होत आता ती वेल झाली होती. व तारेच्या कुंपणाला विळखा घालत होती. ती द्राक्षेची वेल आहे हे आता त्याला कळले.

हळू हळू वेल तारेला वेढोळे घालू लागली. तिची दाट हिरवीगार पानं खालच्या मऊ मऊ मुळांना सावली देत होत्या. त्यामुळे ती वेल आणखी जोराने वाढू लागली.

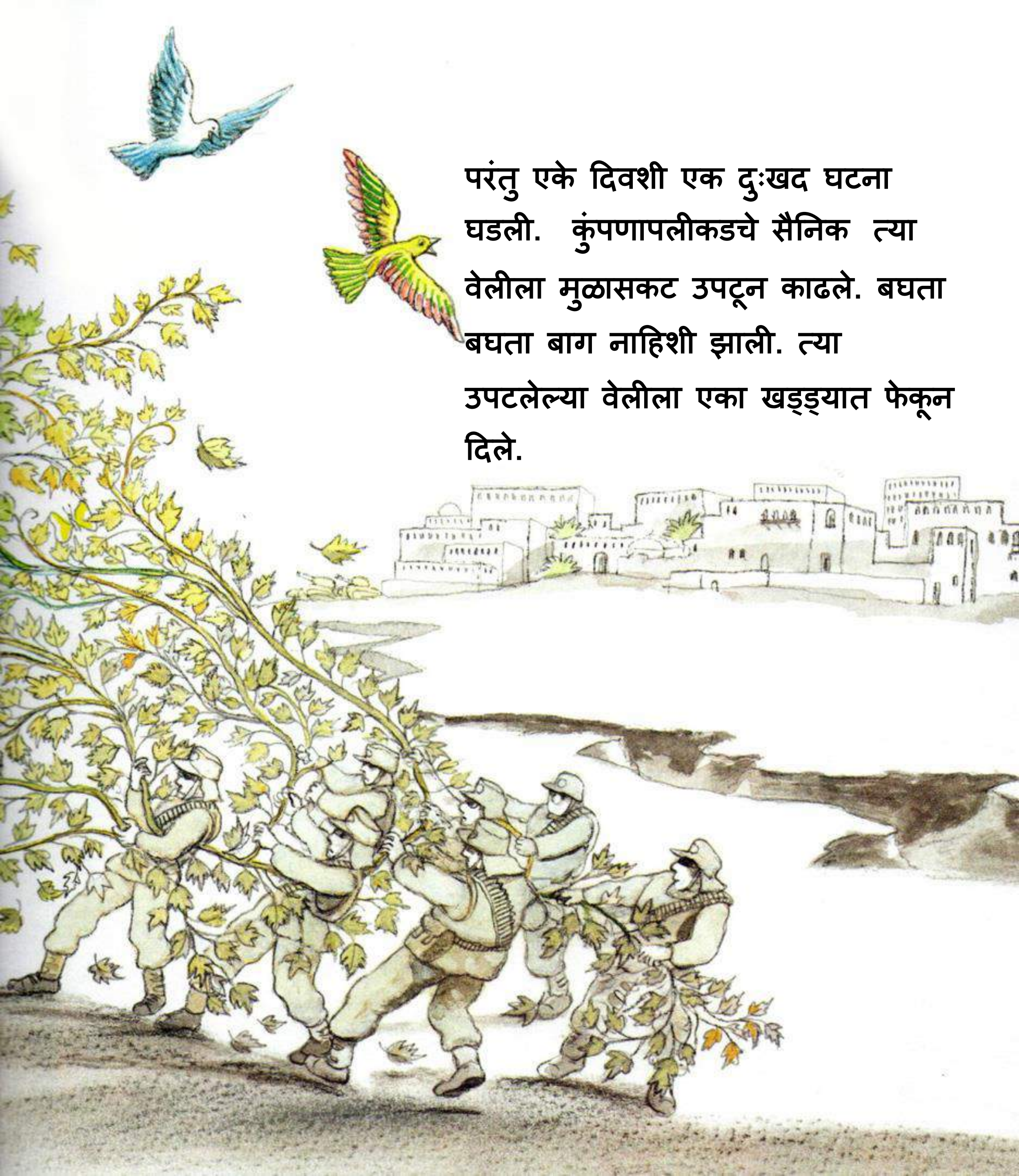
वेलीच्या त्या गार सावलीत पक्षी व फुलपाखरं विश्रांती घेऊ लागल्या.
येताना त्या नवीन बिया व पराग आणत होत्या. त्यामुळे इतरत्रही वेलं
वाढत वाढत बागेसारखी दिसू लागली. बाग वाढू लागली.
आता त्याला लपविणे अशक्य होऊ लागले.

त्याची दोस्त मंडळी खेळण्यासाठी तेथे जमू लागले. सावलीत बसू लागले. खेळू लागले. काही दिवसातच बाग खेळाचे मैदान झाले.

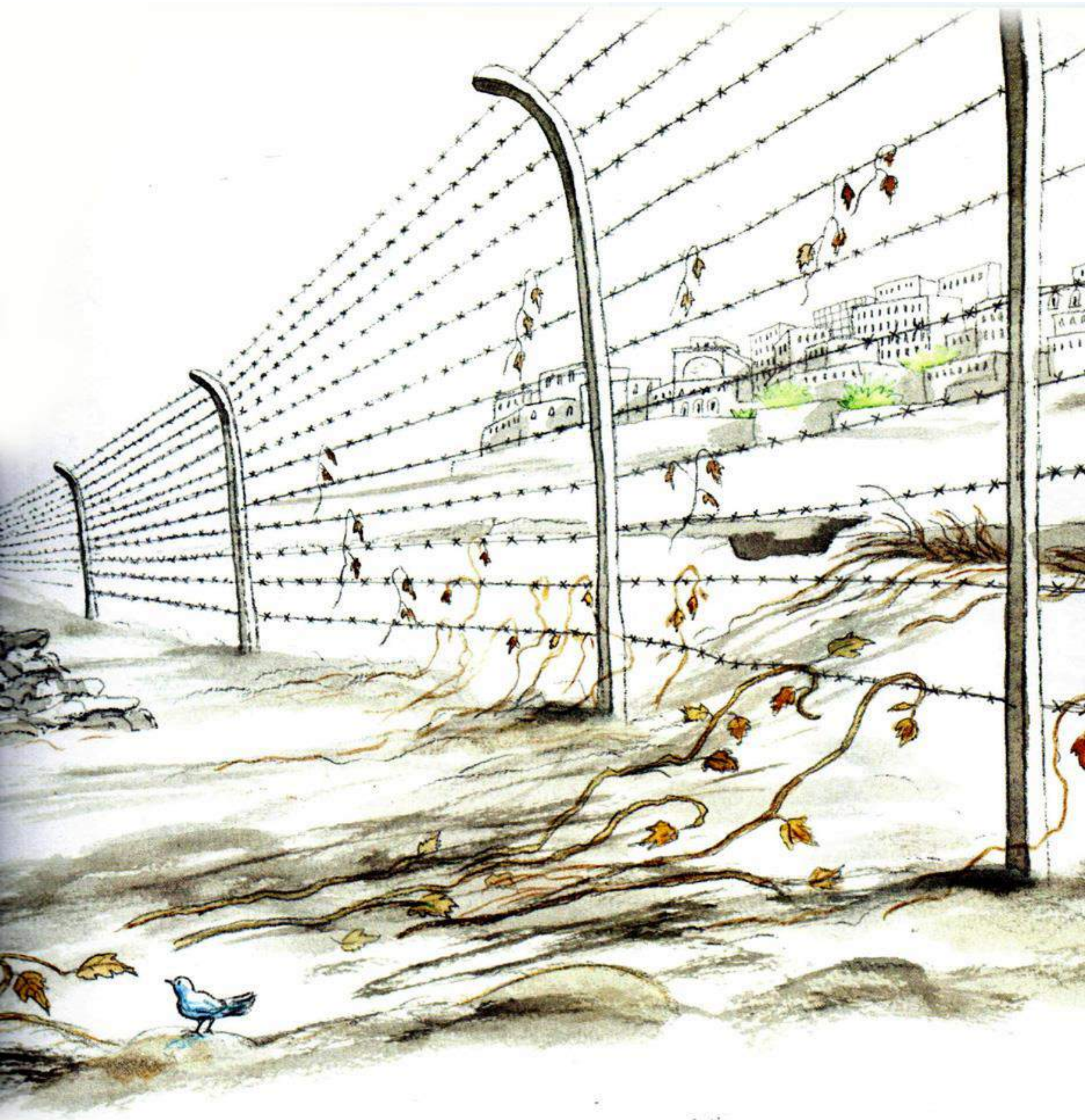

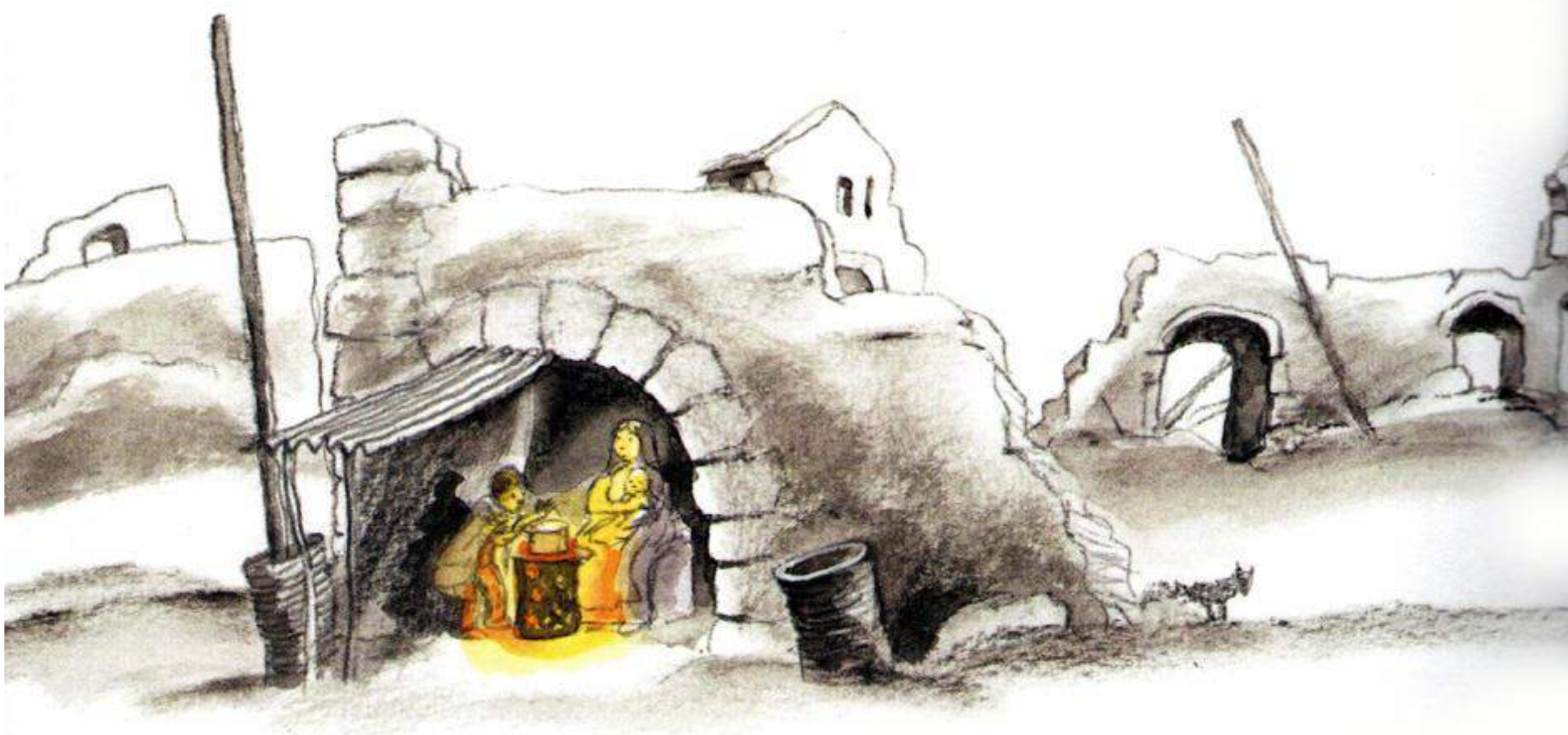
परंतु एके दिवशी एक दुःखद घटना
घडली. कुंपणापलीकडचे सैनिक त्या
वेलीला मुळासकट उपटून काढले. बघता
बघता बाग नाहिशी झाली. त्या
उपटलेल्या वेलीला एका खड्ड्यात फेकून
दिले.

मुलाला फारच वाईट वाटले. तो फारच दुःखी, कष्टी झाला होता.
यानंतर आपण वेदना सहन करू शकणार नाही, असे त्याला वाटले.

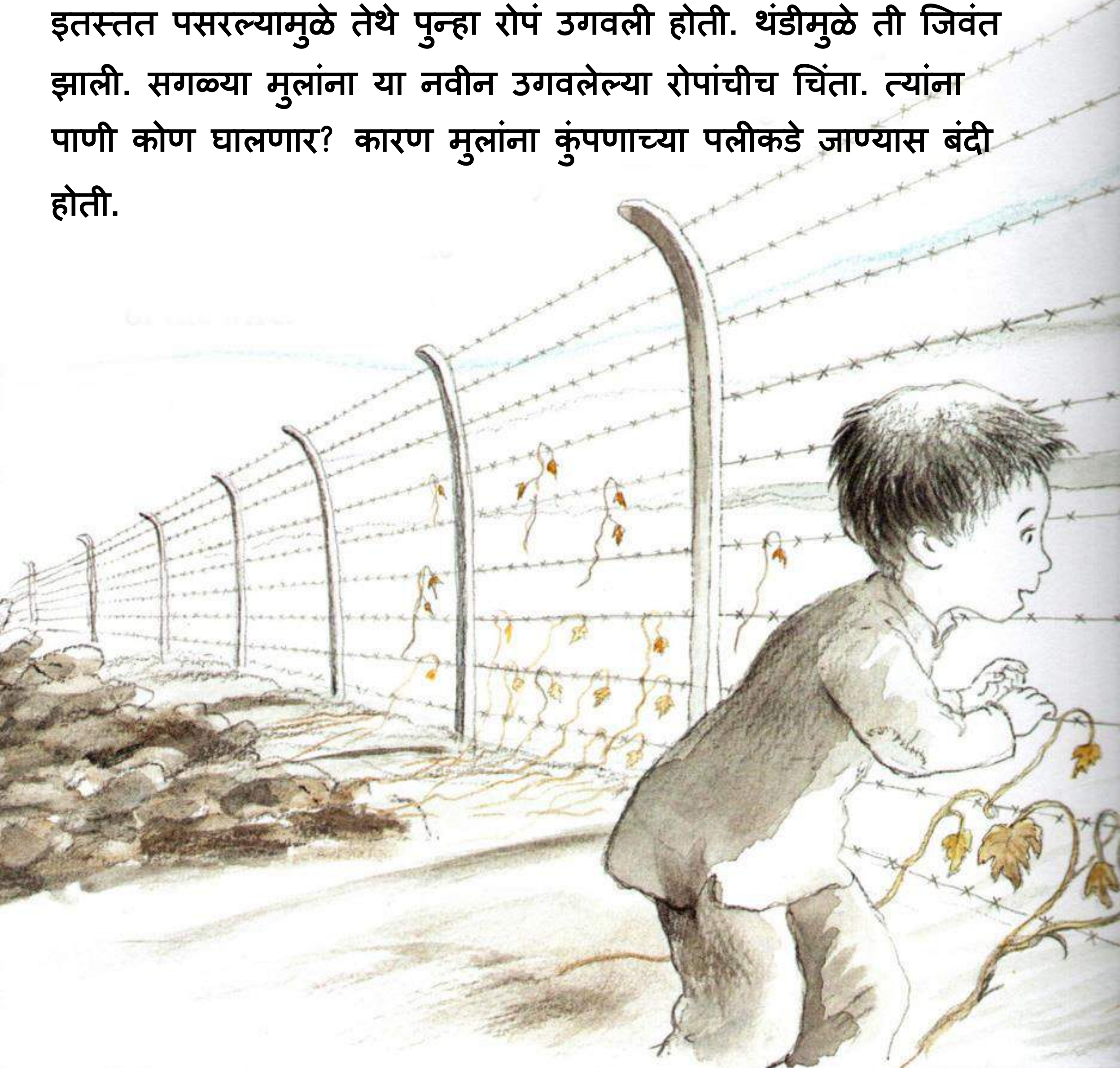

त्यानंतर थंडीचे दिवस आले.

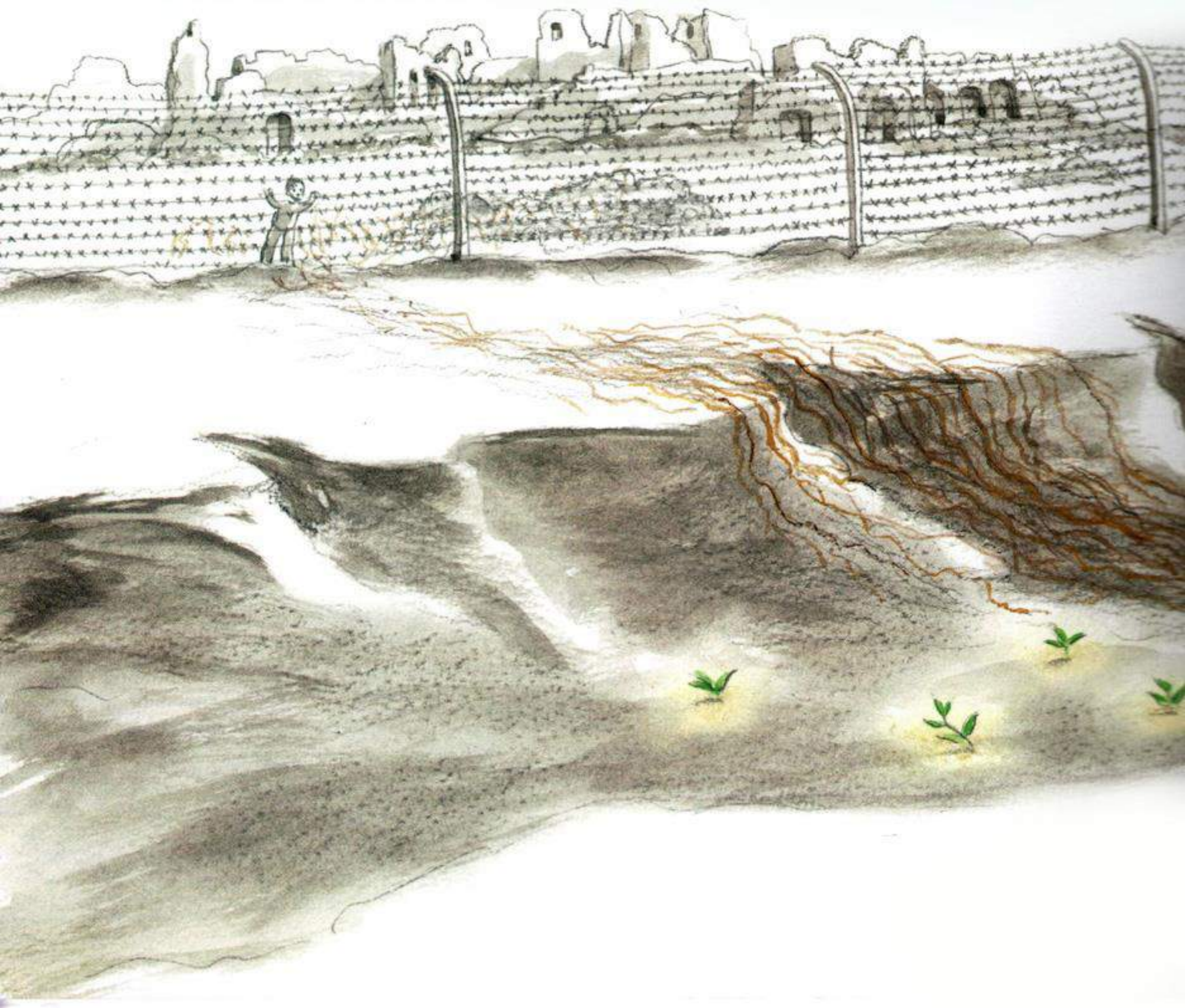
तो मुलगा व त्याचे घरचे सर्व एका मोडक्या तुटक्या घरात
थंडी पावसात थरथर कापत कसे तरी दिवस काढत होते.

त्या वर्षी वसंत कालसुद्धा थोडे उशीराने आला. रात्री पाऊस पडत होता. पावसाच्या दुसऱ्या दिवशी त्या मुलाला कुंपणाच्या पलीकडील खड्ड्यात रोपाची हलणारी हिरवी पान दिसू लागली. द्राक्षेच्या वेलीच्या बिया इतस्तत पसरल्यामुळे तेथे पुन्हा रोपं उगवली होती. थंडीमुळे ती जिवंत झाली. सगळ्या मुलांना या नवीन उगवलेल्या रोपांचीच चिंता. त्यांना पाणी कोण घालणार? कारण मुलांना कुंपणाच्या पलीकडे जाण्यास बंदी होती.

मात्र एके दिवशी त्या खड्ड्यात खेळत असलेली एक लहान मुलगी त्याला दिसली. तिच्या हातात एक बादली होती. आणि त्यातील पाण्याने ती रोपांना पाणी घालत होती.

ती रोज संध्याकाळी तेथे यायची. पहाऱ्यावरील सैनिक तिला अडवून विचारतील की काय अशी भीती त्याच्या मनात होती. कारण रोपं त्यांच्या आसपासच वाढत होत्या. परंतु सैनिकांना त्यात काही वावगे आहे असे वाटले नाही

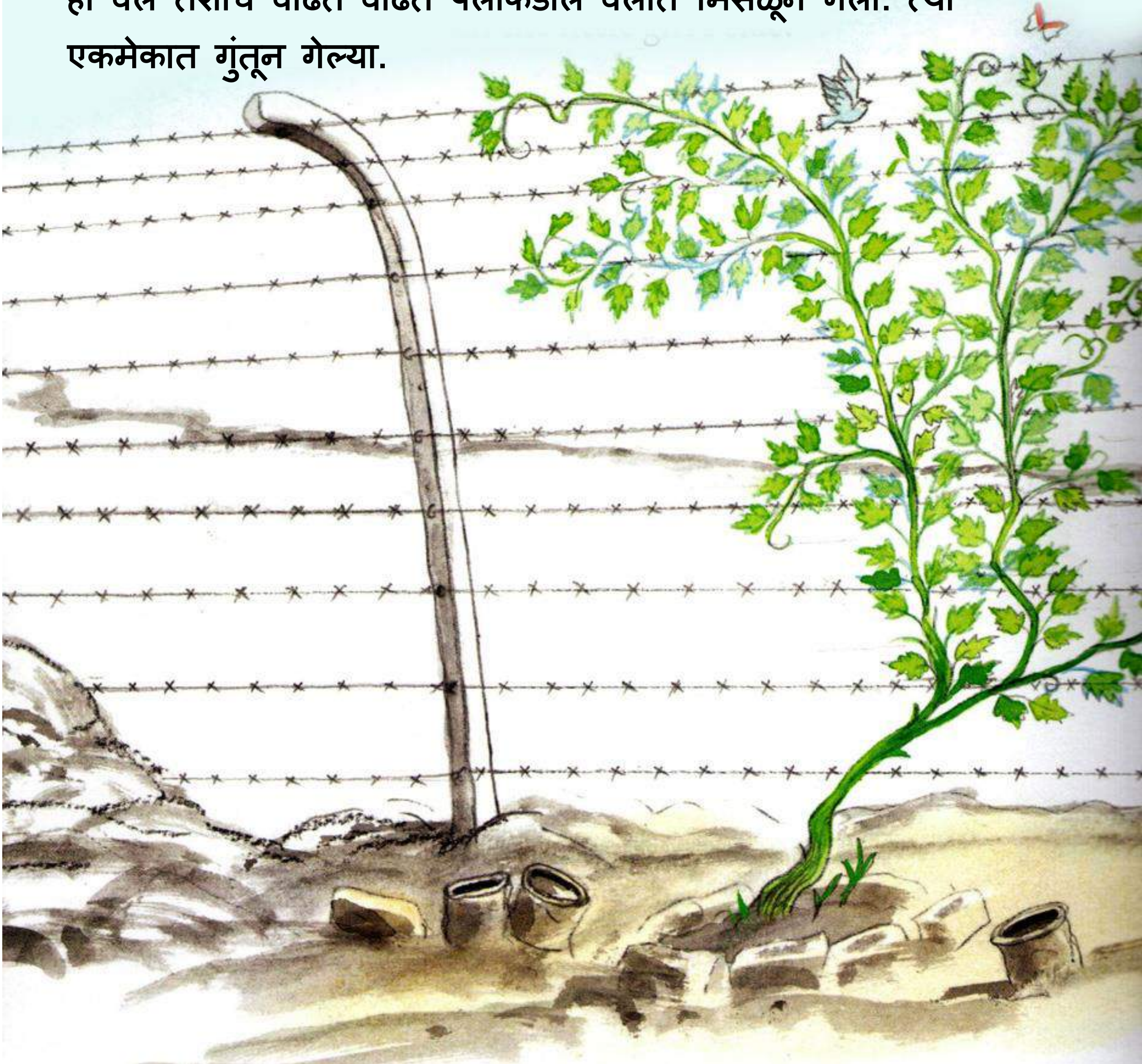
काही दिवसात त्या मुलीनी उजाडलेल्या बागेला जिवंत केली. त्या
इवल्याशा रोपांना रोज पाणी घालून खड्ड्याच्या बाहेर डोके काढण्याइतके
तिने त्यांना वाढवले.

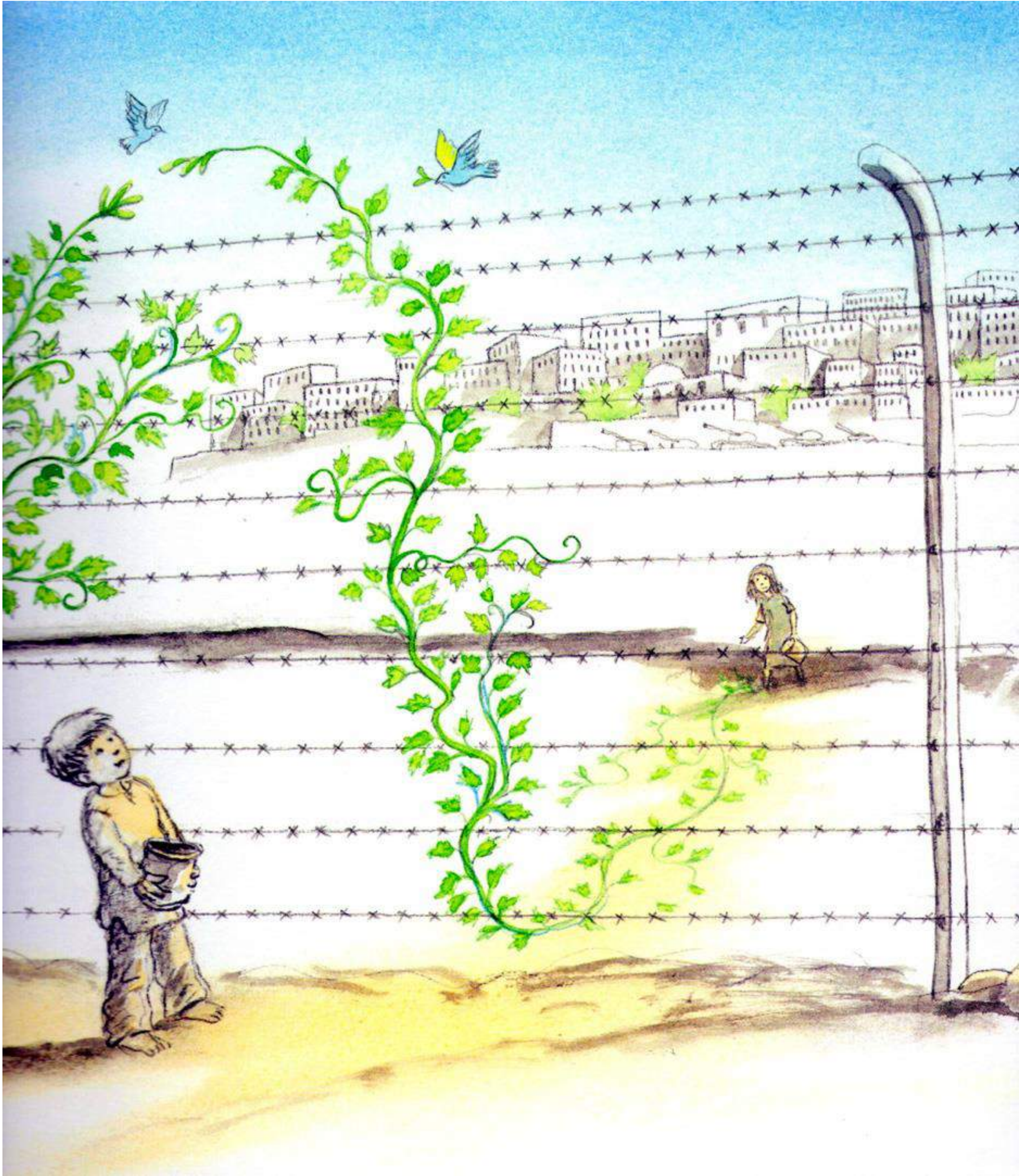
“बघा,!” तो जोर जोराने सांगत होता.. “येथे येऊन बघा! माझी वेल
दुसऱ्यांदा वाढलेली आहे व ताठ उभी आहे!”

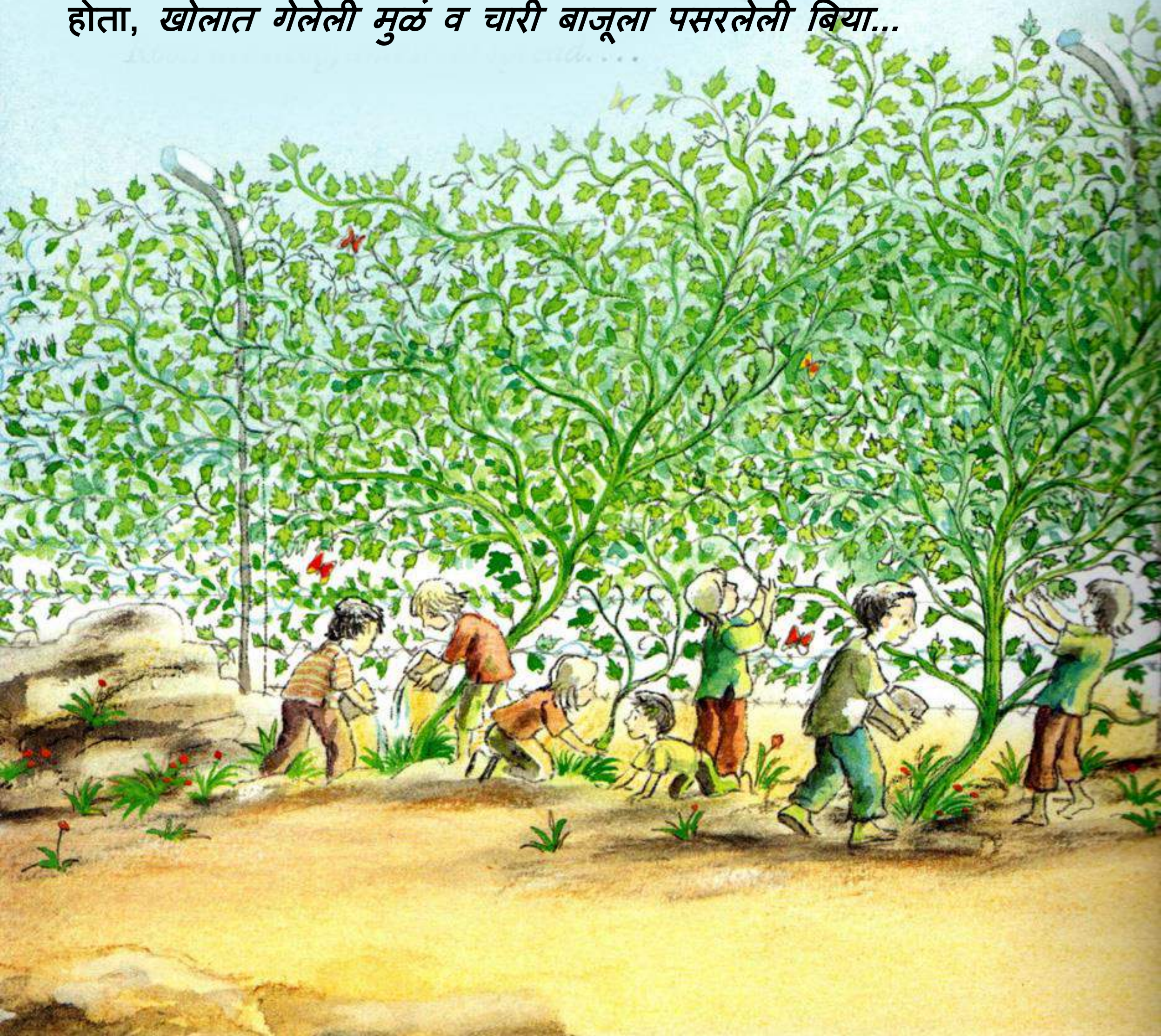
काही रोपं कुंपणाच्या या बाजूलासुद्धा वाढत होत्या. मुलगा पुन्हा एकदा त्या रोपांना पाणी घालून त्यांची काळजी घेऊ लागला. काही दिवसात ती वेल वाढत वाढत कुंपणाच्या तारेला वेढोळे घालू लागली. ही वेल तशीच वाढत वाढत पलीकडील वेलीत मिसळून गेली. त्या एकमेकात गुंतून गेल्या.

वेलीच्या हिरव्या पानात काटेरी तारेचे कुंपण पूर्णपणे झाकून गेले.
तार दिसेनाशी झाली. पुन्हा एकदा पक्षी आणि फुलपाखरं वेलीवर
घरटं करून राहू लागल्या.

सैनिकांना पुन्हा एकदा येवू दे. मुलगा मनातल्या मनातल्या म्हणत
होता, खोलात गेलेली मुळं व चारी बाजूला पसरलेली बिया...

एके दिवशी हे कुंपण पूर्णपणे नष्ट होऊ दे. त्यानंतर आपण सर्व
त्या पलीकडील डोंगरावर जाऊ. खेळू, मजा करू...

